

Plandelen - målsettinger og tiltaksplaner

1. Skogbehandling

1.1 Treslagsfordeling

Status	<p>Taksten fra 2008, viser en treslagsfordeling i hogstklasse III, IV og V på 92 % gran, 1 % furu og 7 % lauv. Den registrerte kubikkmasse i hogstklasse II er liten men i hovedsak er det lauv.</p> <p>Lauvinnslaget er økende og består i hovedsak av bjørk, men det er også områder med or, osp selje og rogn. Det jobbes i mot å etablere en lauvandel på 10%</p> <p>Det er noe furu øst og sør på eiendommen</p> <p>Andelen tørt virke på eiendommen er ikke registrert, men i 2009 til 2013 har det vært en økende tendens med tørt virke i avvirkningene. 2014 – en del toppbrekk pga snø i visse høydelag som resulterer i en del tørt virke.</p> <p>For øvrig skogstatistikk, se egen oversikt.</p>
Målsettinger	<ol style="list-style-type: none">1. Øke innslaget av lauvtrær på eiendommen.2. Ha en skogbehandling som skaper en mest mulig robust fremtidsskog mtp klimaendringer som man må forvente at kommer.3. Furu oppettholdes som produksjonstreslag i de områder det naturlig ligger til rette for det.
Tiltaksplan	<ol style="list-style-type: none">1. Ved all skogbehandling skal en tilstrebe at minst 10 % av gjenstående trær er lauvtrær. Ved sluttavirkning settes igjen nok lauv som frøtrær for å sikre lauvandelen i det nye bestandet som etableres. Ut fra landskapshensyn kan gjensatt lauvandel økes.2. Gjennomgå dagens regler for ungskogpleie og tynning med sikte på å øke interiørandelen i de bestand der det ligger til rette for det.3. Sikre reetablering av furu etter furuavvirkning.
Gjennomførte tiltak	<p>Årlige temadager ungskogpleie for ansatte og innleide skogsarbeidere.</p> <p>Markberedning for å bedre foryngelse av furu.</p>

1.2 Foryngelsesmetoder og hogstformer

Status	<p>Alle hogstflater som ikke ligger til rette for naturlig foryngelse på bonitet 11 og bedre, tilplantes. I all hovedsak plantes det gran. Enkelte felt på Minneåsen tilplantes med furu. All gjenvekst av lauv er basert på naturlig foryngelse.</p> <p>Der det ligger til rette for det foregår avirkningen med lukkede hogster. Dette gjøres både ut fra en plan om naturlig foryngelse og landskapshensyn. En del steder er trær i de gjensatte skjermene utsatt for stormfelling eller tørking.</p>
Målsettinger	<ol style="list-style-type: none">1. Lukkede hogster benyttes der forholdene ligger til rette for naturlig foryngelse, og der det er ønskelig ut fra landskapshensyn. I områder men stor fare for stormfelling, skal lukkede hogster kun unntaksvis benyttes.2. Retablering av skog skal sikres på alle hogstflater på bonitet G11 og bedre. Antall planter pr dekar differensieres i forhold til bonitet.3. Hogge skog på en måte som skaper minst mulig stormskader på gjenstående skog.
Tiltaksplan	<ol style="list-style-type: none">1. Lukkede hogster benyttes der det ligger til rette for det mtp eksposisjon for vind, skogstruktur og om det er en vegetasjonstype som egner seg for naturlig foryngelse. En forutsetning er at det ligger til rette for naturlig foryngelse i de bestand som velges ut.2. Lage et system for å kunne differensiere planteantall i forhold til bonitet.3. Dagens system med kontroll av alle plantefelt etter to år opprettholdes.4. Det må etableres et system for å sikre etablering av ny skog i de bestand som er lagt ut til naturlig foryngelse.
Gjennomførte tiltak	

1.3 Veier og terrengtransport

Status	<p>Bilveinettet på eiendommen anses ferdig utbygget. Veinettet består av offentlige veier, andelsveier, avtaleveier og egne veier.</p> <p>Langs enkeltveier er det hytter og fastboende.</p> <p>I de senere år er svake punkter i veinettet forsterket. Dette har resultert i at det i dag er en del partier med grove masser i topplaget.</p> <p>På store deler av eiendommen kan terrengtransport av tømmer gjennomføres uten tilrettelegging. I enkelte områder er det behov for graving av driftsveier. Ved tømmerdrift kan det bli hjulspor i terrenget</p> <p>En del veier og driftsveier benyttes som turveier om sommeren og skiløyper om vinteren.</p> <p>En del grustak på eiendommen ble åpnet når veibyggingen pågikk. En del av disse benyttes også i dag for å skaffe vedlikeholdsmasser. I disse massetakene er det behov for harping og knusing. Ved å benytte disse lokale massetakene, reduseres transportkostnadene for masser.</p> <p>Grus i form av knust fjell kjøpes av de lokale pukkverk som gir den korteste kjørelengden</p>
Målsettinger	<ol style="list-style-type: none">1. Ha en standard på veinettet som dekker bedriftens samlede behov for drift og forvaltning gjennom året. Veiene vil normalt være stengt i teleløsningsperioden.2. Hjulspor som overskrider sertifiseringskravene repareres så snart som mulig men senest 2 år etter drift.3. Søke å finne egnede steder for produksjon av grus på egen eiendom, spesielt på steder med lang transportavstand til nærmeste grustak
Tiltaksplan	<ol style="list-style-type: none">1. Utarbeide en strategi for fremtidig, planlagt vedlikehold av veinettet. Herunder vurdere å nedklassifisere enkelte sideveier.2. Sikre at hjulspor det er behov for å fylle igjen, noteres på PO-skjemaet av den som gjennomfører drifta.3. Gjennomføre gjenfylling av hjulspor i henhold til sertifiseringskravene4. Oppdatering av oversikt over tilgjengelige løsmasserressurser på eiendommen.
Gjennomførte tiltak	Startet kartlegging av mulige områder for fjelltak.

2. Biologisk mangfold

2.1 Biologisk viktige områder

Status	<p>Offentlig vernede områder: Fjellsjøkampen naturreservet, Marifjell naturreservat Sislemyrene naturreservat og Aursmoen landskapsvernområde</p> <p>Nøkkelbiotoper: Registrert i 1995, noen arealer har blitt lagt til siden den gang.</p> <p>Det er avsatt 5,3% til ikke hogst («5%»), ytterligere 5,3 % («10%») av arealet er avsatt til hensynsområder hvor det er spesielle føringer for hvilke tiltak som godtas.</p> <p>Se egen HCVF- klassifisering for MEV.</p>
Målsettinger	<ol style="list-style-type: none">1. Sikre en forsvarlig forvaltning av registrerte biologisk viktige områder2. Gjennom planleggingsrutiner fange opp eventuelle biologisk viktige områder som ikke er registrert tidligere.
Tiltaksplan	<ol style="list-style-type: none">1. Gjennomgå nøkkelbiotopregistreringene for de nøkkelbiotopene der det er foreslått tiltak i nøkkelbiotopen eller randsonen, med sikte på å gjennomføre slike tiltak når en har aktivitet i tilgrensede områder.2. Ved planlegging innhentes bistand fra biologisk kompetent personell ved mistanke om at spesielle biologiske verdier berøres av hogsten.3. Følge prosedyrene for oppfølging av områder som viser seg interessante på bakgrunn av "Føre var"-registreringen.4. Sikre nødvendige restaureringsbiotoper ved behov.5. Overvåke HCVF-områdene slik sertifiseringssystemet krever.
Gjennomføring	

2.2 Gammelskogandel

Status	<p>Den fremskrevne taksten viser at vi pr. 31.12. 2015 har en arealmessig gammelskogandel på 42 %, fordelt på 13 % i h.kl V og 29 % i h.kl IV.</p> <p>Hogstklasse V viser en synkende utvikling fra 1954 (30 %) og fram til i dag.</p> <p>Hogstklasse IV var brått avtakende fra 1954 (29 %) til 1984 (9 %), men har økt til 29 % i dag.</p> <p>De siste 20 årene har en del av skogen blitt forynget gjennom lukkede hogster. En del av disse områdene er nå ferdig forynget, og skjermene avvirket.</p>
Målsetting	<ol style="list-style-type: none">1. Holde gammelskogandelen (H.kl IV og V) på minst 17,5 % på eiendommen sett under ett.2. Benytte lukkede hogster der forholdene ligger til rette for det
Tiltaksplan	<ol style="list-style-type: none">1. Ved hjelp av tilgjengelige databaserte simuleringsverktøy vurdere utviklingen av gammelskogandelen med nåværende hogstforutsetninger.2. Lukkede hogster benyttes der det ligger til rette for naturlig foryngelse, i høydeskogen og der det er naturlig ut fra landskapshensyn.
Gjennomføring	

2.3 Hensyn til arter med store arealkrav

Status	<p>Av hensynskrevende fuglearter på eiendommen regnes storfugl, fiskeørn og hønsenhauk.</p> <p>Leikplasser er godt registrert i samarbeid med ekstern konsulent på hele eiendommen</p> <p>Rovfugler følges av lokale fugleinteresserte som samarbeider med MEV</p> <p>I tillegg til bedriftens egne ansatte, er det mange i lokale jeger- og fiskerforeninger og tilgrensede miljøer som har mye kunnskap om disse artenes leveområder på eiendommen.</p>
Målsetting	<ol style="list-style-type: none">1. Ved hogst på og rundt kjente leikområder for storfugl, skal det tas de spesielle hensyn som kreves i slike områder for at leiken opprettholdes.2. Ved tynning i yngre skog på utvalgte, tidligere benyttede leikområder gjøres inngrepet på en slik måte at det kan utvikle seg en ny leik på området.3. På bedriften eiendommer skal det til enhver tid være 4 - 6 livskraftige, store tiurleiker. I tillegg skal det være en del mindre leiker. Forvaltningen skal være dynamisk, slik at hovedleiker og mindre leiker kan flytte seg over tid.4. Reirplasser for rovfugl spares ved hogst og hogsten tilpasses kravene til et sertifisert skogbruk.
Tiltaksplan	<ol style="list-style-type: none">1. Kontinuerlig oppdatere våre oversikter over kjente biotoper for hensynskrevende fugler. Samarbeide med lokale ressurspersoner om informasjon om dette.2. Tilgjengelige data legges løpende inn på egne digitale kart og gjøres tilgjengelig for beslutningstakere i vår organisasjon.3. Ved planlegging tas nødvendige hensyn for å oppnå målsettingene ovenfor.4. Når årsplan for avvirkning foreligger går denne igjennom av 2 - 3 personer i fellesskap for å kvalitetssikre de hensyn som må tas.5. Dersom en er usikker på status på enkelte biotoper, avventes inngrep til biotopen er befart og status kjent.6. Oversikt over gytebekker oppdateres og vedlikeholdes løpende
Gjennomføring	

3. Kulturminner

3.1 Fredede kulturminner

Status	<p>Det er registrert mange automatisk fredede kulturminner på eiendommen. Dels gjennom bruk av økonomisk kartverk som grunnlagskart for våre digitale skogbrukskart og dels i forbindelse med registreringer av dyregraver på eiendommen utført på 80-tallet. De ØK- kart vi har i dag er ikke komplette, nye versjoner blir tatt i bruk så fort de foreligger. De innsamlede data for dyregraver er tilgjengelig i bokform, og er registrert på digitale kart. Alle ansatte og entreprenører har gjennomført kurs i kulturminner.</p>
Målsettinger	<ol style="list-style-type: none">1. Sikre at lov om Kulturminner følges.2. Ha god kartfestet informasjon lett tilgjengelig for alle som utfører inngrep på eiendommen.3. Sørge for at alle ansatte og entreprenører har god kunnskap om dette.4. Fortløpende registrere og komplettere manglende informasjon for å øke kvaliteten i digitale kart.
Tiltaksplan	<ol style="list-style-type: none">1. Øke kvaliteten på våre digitale kart ved å symbolisere kulturminnene best mulig. Benytte WMS – tjenester for sikre at alle offentlig kjente kulturminner blir ivaretatt.2. Kartfeste nye ikke registrerte objekter ved hjelp av GPS og legge disse til i kartet.3. Sørge for at opplysningene i PO-skjema blir fulgt og at det der hvor operatør planlegger selv blir registrert de elementene som finnes i området.4. Øke kompetansen for alle involverte ved oppfriskningskurs.5. Legge inn nødvendig informasjon i PO-skjema under planlegging.
Gjennomførte tiltak	<p>WMS-tjenester er tatt i bruk for flere tema og er i stadig utvikling</p>

3.2 Andre Viktige Kulturminner

Status	Registrert kulturlandskap i bedriftens regi i 2001 (M Botilsrud). Hurdal kommune har utarbeidet kulturminneplan som er gjengitt i en veiviser utgitt 2003. Hovedoppgave på H.I.G. av L.A.Sandberg 2003 om fløtningshistorien i Hurdal.
Målsettinger	<ol style="list-style-type: none">1. Ha god kartfestet informasjon lett tilgjengelig for alle som utfører inngrep på eiendommen.2. Sørge for at alle ansatte og entreprenører har god kunnskap om dette, slik at man unngår å skade kulturminner.3. Fortløpende registrere og komplettere manglende informasjon for å øke kvaliteten i digitale kart.
Tiltaksplan	<ol style="list-style-type: none">1. Øke kvaliteten på våre digitale kart ved å symbolisere kulturminnene best mulig.2. Registrere godt bevarte hesteveier og synlige fløtningsinnretninger og eventuelle andre ikke registrerte objekter.3. Sørge for at opplysningene i PO-skjema blir fulgt og at det der hvor operatør planlegger selv blir registrert de elementene som finnes i området.4. Legge inn nødvendig informasjon i PO-skjema under planlegging.
Gjennomførte tiltak	

4. Landskap

4.1 Visuelt utsatte områder

Status	<p>Mange av de lange liene på eiendommen kan være visuelt utsatte fra bestemte steder.</p> <p>I tillegg er landskapsbildet på en del lokaliteter på eiendommen av lokal interesse. Dette er særlig områder knyttet til vassdragene, kulturmark eller tidligere kulturmark og områder som "forteller en historie" om tidligere aktivitet på eiendommen.</p>
Målsettinger	<ol style="list-style-type: none">1. Landskapsbildet på eiendommen skal vise en eiendom med aktivt skogbruk. Landskapsbildet skal være variert og ta hensyn til biologisk mangfold og andre lokale kvaliteter på eiendommen.2. Gjennomsnittlig flatestørrelse bør ikke overstige 50 dekar, og maksimal flatestørrelse bør bare unntaksvis overskride 100 dekar.3. Lukkede hogster benyttes aktivt for å variere landskapsbildet.4. Gjensetting av kantsoner og livsløpstrær benyttes for å dempe flatevirkningen på store flater. I slike tilfeller må en også ta hensyn til stormherdighet på de trærne som settes igjen.5. Andel lauv ønskes økt for å bidra til et variert landskapsbilde i tillegg til de mange positive effektene knyttet til vilt og biologisk mangfold generelt.
Tiltaksplan	<ol style="list-style-type: none">1. Ved all beslutning om avvirkning skal hensyn til landskapsbildet tas med i vurderingen.2. Ved skjøtsel i områder der hensyn til landskapsbildet er overordnet virkesproduksjon (mindre, lokale områder) skal en søke å oppnå offentlig finansiering på de tiltak som iverksettes.3. På områder som er spesielt visuelt utsatt bør hensyn til landskapsbildet veie tyngre enn på øvrige områder. På slike områder gis anmerkning om landskapsbildet på PO-skjemaet ved avvirkningsplanlegging.
Gjennomføring	<p>Flere avvirkningsområder fra 2015 og 2016 med store flater pga snøbrekkskader. Her er skogens sunnhet og skoghygiene vektlagt.</p>

5. Friluftsliv.

2.1. Generelt

Status	<p>Jakt og fiske. Bedriften leier ut betydelige arealer for jakt/fiske til JFF organisasjoner, bedrifter og private leietakere. Arealoversikt for jaktterrenger finnes. Samtlige fiskevann på eiendommen er registrert og lagt inn i egen database.</p> <p>Annet friluftsliv og arealbruk. Bedriften leier ut mindre arealer til skytebaner, idrettslag, båthavner, sankebinge for beitedyr, velforeninger, offentlige områder m.m. Ulike lag og foreninger arrangerer aktiviteter som samlinger, utferder, løp, renn, jaktprøver m.m. på basis av inngåtte søknader/avtaler.</p> <p>På store deler av bedriftens arealer hviler klausuler om beiterettigheter.</p> <p>Forsvaret gjennomfører en rekke øvelser på eiendommen etter særskilt avtale.</p>
Målsettinger	<ol style="list-style-type: none">1. Bedriftens utmarksressurser skal forvaltes med sikte på en høyest mulig avkastning over tid, der råderetten over egne eiendommer søkes opprettholdt eller styrket.2. Bedriften skal fortsatt (på grunn av sin eiendomsstørrelse) tilrettelegge for lokalbefolkningens behov for, og ønske om et variert tilbud av ulike friluftaktiviteter som jakt, fiske, turer, mindre arrangement m.m.3. Langsiktige rammeplaner og avtaler skal sikre rasjonell saksbehandling og et økonomisk tilfredsstillende resultat.
Tiltaksplan	<ol style="list-style-type: none">1. Gjennomføre til dialogmøter med interesseorganisasjoner for å sikre at allmenhetens interesser blir vurdert på lik linje med andre hensyn i forbindelse med hogst.
Gjennomførte tiltak	Det er gjennomført dialogmøter høsten 2015 og 2016, og det er en rutine i FSC sertifiseringen at dette skal gjennomføres

5.2. Stier, løyper og gamle hesteveier.

Status	<p>Stier. Det eksisterer et sammensatt nettverk av stier på eiendommen, forårsaket av menneskers tidligere ferdsel til fiskevann, jaktområder, hytter, sætrer og andre turmål, samt ferdsel til fots mellom ulike bygdelag. Stiene kan være sammenfallende med beitedyrs vandringsmønster. Stiene er av ulik kvalitet, noen brukes fortsatt jevnlig, mens andre er i mindre bruk, - delvis eller helt gjengrodd. Enkeltpersoner har på eget initiativ iverksatt merking av noen gamle veier, stier og steder på eiendommen, uten avtale med bedriften. Bedriften har ingen oversikt over slike tiltak.</p> <p>Løyper. Et nettverk av skiløyper dekker store deler av eiendommen, med hovedtyngde på Minneåsen og i nordøstre deler av Nannestad. Tidligere situasjon med en rekke avtaler med ulike aktører, erstattes av en løsning i form av rammeavtaler som inngås med kommunene.</p> <p>Hesteveier. De fleste gamle hesteveiene er kartfestet til bedriftens kart 1:25.000, basert på J. Krags kart av 1909. Det er ikke foretatt befaring i felt, med noen få unntak. De fleste av hesteveiene er sammenfallende med dagens drifts- og bilveier.</p>
Målsettinger	<ol style="list-style-type: none">1. Samarbeide med lag og foreninger som preparerer skiløyper og tilsvarende organisasjoner som merker stier for å få et hensiktsmessig løypenett som gavner eiendommens drift og friluftslivets ønsker og behov.2. Ut fra kart over registrerte gamle hesteveier, foreta en nærmere befaring i felt, velge noen trasseer som digitaliseres og gis en skjøtselplan. Utvalgskriterier: A) Til nytte for bedriften i form av framkjøringsvei for felt elg, B) Spesielle arrangement, C) Allmenn kulturhistorisk interesse.
Tiltaksplan	Gjennomføre regelmessige møter med idrettslag og tilsvarende organisasjoner som foretar løypekjøring og stimerking.
Gjennomførte tiltak	Har løpende møter med alle løypekjørerlag, idrettslag, hundekjørerklubb og turlag som foretar slik merking i tillegg til at de inviteres til årlig informasjonsmøte.